

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 28 april 2015*

”Talan om ogiltigförklaring — Blandade internationella avtal — Beslut om bemyndigande för undertecknande och provisorisk tillämpning av dessa avtal — Beslut av rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar församlade i rådet — Autonomin hos unionens rättsordning — Medlemsstaternas medverkan i det förfarande och det beslut som föreskrivs i artikel 218 FEUF — Omröstningsvillkor i rådet”

I mål C-28/12,

angående en talan om ogiltigförklaring av artikel 263 FEUF, som väckts den 17 januari 2012,

Europeiska kommissionen, företrädd av G. Valero Jordana, K. Simonsson och S. Bartelt, samtliga i egenskap av ombud,

sökande,

med stöd av

Europaparlamentet, företrädd av R. Passos och A. Auersperger Matic, båda i egenskap av ombud,

intervenient,

mot

Europeiska unionens råd, företrädd av M.-M. Joséphidès, E. Karlsson, F. Naert och R. Szostak, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

med stöd av

Republiken Tjeckien, företrädd av M. Smolek och E. Ruffer, båda i egenskap av ombud,

Konungariket Danmark, företrädd av U. Melgaard och L. Volck Madsen, båda i egenskap av ombud,

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av T. Henze, N. Graf Vitzthum och B. Beutler, samtliga i egenskap av ombud,

Republiken Grekland, företrädd av A. Samoni-Rantou och S. Chala, båda i egenskap av ombud,

Republiken Frankrike, företrädd av G. de Bergues, F. Fize, D. Colas och N. Rouam, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: engelska.

Republiken Italien, företrädd av G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av P. Gentili, avvocato dello Stato,

Konungariket Nederländerna, företrätt av C. Wissels och J. Langer, båda i egenskap av ombud,

Republiken Polen, företrädd av B. Majczyna och M. Szpunar, båda i egenskap av ombud,

Republiken Portugal, företrädd av L. Inez Fernandes och M.-L. Duarte, båda i egenskap av ombud,

Republiken Finland, företrädd av J. Heliskoski, i egenskap av ombud,

Konungariket Sverige, företrätt av A. Falk, i egenskap av ombud,

Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, företrätt av C. Murrell och L. Christie, båda i egenskap av ombud, biträdda av R. Palmer, barrister,

intervenienter,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, vice ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen och K. Jürimäe samt domarna A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský (referent), C. Toader, M. Safjan, D. Šváby och F. Biltgen,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: förste handläggaren L. Hewlett,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 11 november 2014,

och efter att den 29 januari 2015 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Europeiska kommissionen har yrkat ogiltigförklaring av beslut 2011/708/EU av rådet och företrädarna för Europeiska unionens medlemsstaters regeringar, församlade i rådet, av den 16 juni 2011 om undertecknande på unionens vägnar och provisorisk tillämpning av luftfartsavtalet mellan Amerikas förenta stater, som första part, Europeiska unionen och dess medlemsstater, som andra part, Island, som tredje part, och Konungariket Norge, som fjärde part, och om undertecknande på unionens vägnar och provisorisk tillämpning av biavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, som första part, Island, som andra part, och Konungariket Norge, som tredje part, om tillämpningen av luftfartsavtalet mellan Amerikas förenta stater, som första part, Europeiska unionen och dess medlemsstater, som andra part, Island, som tredje part, och Konungariket Norge, som fjärde part (EUT L 283 s. 1) (nedan kallat det angripna beslutet).

Bakgrund till tvisten och förfarandet vid domstolen

- 2 Den 25 och 30 april 2007 undertecknade Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Amerikas förenta stater, å andra sidan, ett luftfartsavtal (EUT L 134, s. 4) som sedan har ändrats genom ett protokoll som undertecknades i Luxemburg den 24 juni 2010 (EUT L 223, s. 3).
- 3 Enligt detta luftfartsavtal har tredjeländer möjlighet att ansluta sig till avtalet. Republiken Island och Konungariket Norge ansökte år 2007 om att få ansluta sig till avtalet. För att genomföra denna anslutning ingick dessa två stater och parterna i nämnda avtal således ett luftfartsavtal mellan Amerikas förenta stater, som första part, Europeiska unionen och dess medlemsstater, som andra part, Island, som tredje part, och Konungariket Norge, som fjärde part (EUT L 283, 2011, s. 3) (nedan kallat anslutningsavtalet). Genom sistnämnda avtal har tillämpningsområdet för det ursprungliga luftfartsavtalet i tillämpliga delar utvidgats till att gälla för samtliga parter i avtalet.
- 4 Kommissionen har även förhandlat fram ett biavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, som första part, Island, som andra part, och Konungariket Norge, som tredje part, om tillämpningen av luftfartsavtalet mellan Amerikas förenta stater, som första part, Europeiska unionen och dess medlemsstater, som andra part, Island, som tredje part, och Konungariket Norge, som fjärde part (EUT L 283, 2011, s.16) (nedan kallat biavtalet). Nämnda avtal kompletterar anslutningsavtalet i det att det bland annat är avsett att säkerställa att förfarandena för antagande av tillämpningsbestämmelser för det ursprungliga luftfartsavtalet bibehåller sin bilaterala karaktär. I princip ska kommissionen således företräda Republiken Island och Konungariket Norge i dessa förfaranden.
- 5 Den 2 maj 2011 antog kommissionen ett förslag till beslut om undertecknande och provisorisk tillämpning av anslutningsavtalet och biavtalet. Enligt förslaget, som grundades på artikel 100.2 FEUF, jämförd med artikel 218.5 FEUF, var det endast Europeiska unionens råd som var behörigt att anta detta beslut.
- 6 Rådet frångick kommissionens förslag och antog det angripna beslutet i form av ett hybridbeslut, som samtidigt fattades av rådet och av företrädarna för medlemsstaternas regeringar församlade i rådet.
- 7 I artikel 1–3 i det angripna beslutet anges följande:

”Artikel 1

Undertecknandet av [anslutningsavtalet] och av [biavtalet] bemyndigas härmed på unionens vägnar, med förbehåll för att avtalen ingås.

Texterna till anslutningsavtalet och biavtalet åtföljer detta beslut.

Artikel 2

Rådets ordförande bemyndigas att utse den person eller de personer som ska ha rätt att underteckna anslutningsavtalet och biavtalet på unionens vägnar.

Artikel 3

Anslutningsavtalet och biavtalet ska tillämpas provisoriskt från och med dagen för undertecknande av unionen och, i den utsträckning det är möjligt enligt tillämplig nationell lagstiftning, av dess medlemsstater och andra berörda parter, i avvaktan på att de förfaranden som är nödvändiga för avtalens ingående avslutas.”

- 8 Anslutningsavtalet undertecknades i Luxemburg och i Oslo den 16 respektive den 21 juni 2011. Biavtalet undertecknades på samma platser och samma datum.
- 9 Genom beslut av domstolens ordförande den 18 juni 2012 tilläts Republiken Tjeckien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Grekland, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Konungariket Nederländerna, Republiken Polen, Republiken Portugal, Republiken Finland, Konungariket Sverige och Förenade kungariket, å ena sidan, och Europaparlamentet, å andra sidan, att intervensera till stöd för rådets respektive kommissionens yrkanden.

Upptagande till sakprövning

Parternas argument

- 10 Rådet har gjort gällande att kommissionens talan inte kan tas upp till sakprövning, till stöd för vilket det har åberopat tre grunder. För det första borde talan ha väckts mot medlemsstaterna och inte mot rådet. Kommissionen har nämligen ifrågasatt den omständigheten att medlemsstaterna medverkade i den beslutsprocess som ledde till att det angripna beslutet antogs. Kommissionen har därmed faktiskt påtalat en oegentlighet som medlemsstaterna är ansvariga för, och inte rådet.
- 11 Av detta följer att kommissionens talan för det andra inte kan tas upp till sakprövning, eftersom en akt som har antagits av företrädarna för medlemsstaterna inte kan bli föremål för en prövning av domstolen i samband med en talan om ogiltigförklaring.
- 12 För det tredje har kommissionen inte något berättigat intresse av att få saken prövad, eftersom den yrkade ogiltigförklaringen inte skulle få några rättsliga följder. Rådet har hävdad att Europeiska unionen och medlemsstaterna är skyldiga att nära samarbeta på de områden där de har delade befogenheter. En ogiltigförklaring av det angripna beslutet skulle därmed bara leda till att beslutet på ett konstlat sätt delades upp i två separata beslut, som i vart fall måste antas samtidigt. Kommissionens talan kan under dessa omständigheter varken ge någon fördel för unionen eller för kommissionen.
- 13 Kommissionen och parlamentet anser att talan kan tas upp till sakprövning.

Domstolens bedömning

- 14 Enligt fast rättspraxis ska talan om ogiltigförklaring kunna väckas avseende alla åtgärder – oavsett slag eller form – som har vidtagits av unionens institutioner, förutsatt att åtgärderna är avsedda att ha rättsverkningar (se, för ett liknande resonemang, dom parlamentet/rådet och kommissionen, C-181/91 och C-248/91, EU:C:1993:271, punkt 13, och dom kommissionen/rådet, C-27/04, EU:C:2004:436, punkt 44).
- 15 I förevarande fall avser det angripna beslutet undertecknandet av anslutningsavtalet och biavtalet på unionens vägnar samt den provisoriska tillämpningen av dessa avtal av unionen, å ena sidan, och av medlemsstaterna, å andra sidan. Av detta följer att rådet i fråga om de antagna besluten har medverkat i alla dessa avseenden (se, analogt, dom kommissionen/rådet, C-114/12, EU:C:2014:2151, punkt 41).
- 16 Det angripna beslutet har dessutom rättsverkningar.
- 17 Det angripna beslutet ska under dessa förhållanden betraktas som en akt av rådet mot vilken talan om ogiltigförklaring kan väckas enligt artikel 263 FEUF. Den första och den andra avvísingsgrunden ska därför underkännas.

- 18 Såvitt avser den tredje avvisningsgrunden framgår det av domstolens fasta praxis att frågan huruvida en av kommissionen väckt talan om ogiltigförklaring kan tas upp till sakprövning inte kan underkastas villkoret att det föreligger ett berättigat intresse av att få saken prövad (se dom kommissionen/rådet, 45/86, EU:C:1987:163, punkt 3, och dom kommissionen/rådet, C-370/07, EU:C:2009:590, punkt 16).
- 19 Även den tredje avvisningsgrunden ska således underkännas. Kommissionens talan kan följaktligen tas upp till sakprövning.

Prövning i sak

Parternas argument

Den första grunden

- 20 Kommissionen har, med stöd av parlamentet, gjort gällande att rådet åsidosatte artikel 13.2 FEU, jämförd med artikel 218.2 och 218.5 FEUF, när den antog det angripna beslutet.
- 21 För det första framgår det av sistnämnda artikel att rådet är den enda institution som har rätt att bemyndiga undertecknandet av ett internationellt avtal på unionens vägnar. Det angripna beslutet borde således endast ha antagits av rådet, med uteslutande av medlemsstaterna församlade i rådet. Rådet får nämligen inte ensidigt avvika från det förfarande som föreskrivs i artikel 218 FEUF genom att låta medlemsstaterna medverka vid antagandet av nämnda beslut.
- 22 Det finns härvid anledning att tydligt skilja mellan unionens verksamhetsområden och de områden där medlemsstaterna har bibehållit möjligheten att utöva sina befogenheter. Det är således inte möjligt att slå samman en mellanstatlig akt med en unionsakt, eftersom en sådan sammanslagning skulle innebära att de unionsrättsliga förfaranden som föreskrivs i artikel 218 FEUF frångicks och att de därmed förlorade sitt ändamål.
- 23 För det andra åsidosatte rådet artikel 13.2 FEU, jämförd med artikel 218.2 och 218.5 FEUF, med hänsyn till att unionens institutioner inte kan frångå fördragets bestämmelser och använda sig av alternativa förfaranden. Så har skett i förevarande fall, eftersom förfarandet för att anta det angripna beslutet genomfördes enligt andra villkor än de som krävs enligt artikel 218 FEUF. Det föreskrivs nämligen inget i denna artikel om antagande av beslut av blandad karaktär.
- 24 Enligt rådet och de intervenerande medlemsstaterna är det angripna beslutet förenligt med såväl artikel 13.2 FEU som artikel 218.2 och 218.5 FEUF.
- 25 För det första innefattar det angripna beslutet två olika akter. Den första har antagits enbart av rådet på grundval av artikel 218 FEUF. Genom denna akt har rådet bemyndigat undertecknandet av de aktuella avtalen på unionens vägnar och deras provisoriska tillämpning av unionen. Företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, har endast antagit den akt som avses i artikel 3 i det angripna beslutet. Genom denna akt har medlemsstaterna beslutat om bemyndigande att tillämpa nämnda avtal provisoriskt på de områden som omfattas av medlemsstaternas befogenheter.
- 26 Enligt rådet och de intervenerande medlemsstaterna följer härav att medlemsstaterna inte har medverkat i förfarandet för att anta den akt som rådet antagit på grundval av artikel 218.2 och 218.5 FEUF.

- 27 För det andra innehåller fördragen inga uttryckliga bestämmelser om fastställande av villkoren för att förhandla och ingå blandade avtal. Rådet och medlemsstaterna är således fria att bestämma de närmare formerna för detta. Den omständigheten att bemyndigandet för undertecknandet av ett internationellt avtal meddelas i ett enda beslut eller i två separata akter åsidosätter inte på något sätt kraven enligt det förfarande som föreskrivs i artikel 218 FEUF.
- 28 För det tredje ankommer det på medlemsstaterna och unionen att nära samarbeta i fråga om blandade avtal och att inta en gemensam ståndpunkt för att säkerställa att unionens representation är enhetlig i internationella förbindelser. Antagandet av ett beslut av blandad karaktär är ett uttryck för detta obligatoriska samarbete.

Den andra grunden

- 29 Kommissionen har, med stöd av parlamentet, gjort gällande att det angripna beslutet strider mot artikel 218.8 första stycket FEUF, jämförd med artikel 100.2 FEUF, enligt vilken rådet ska besluta med kvalificerad majoritet. Eftersom det angripna beslutet också har fattats av företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, har det antagits med enhällighet. Ett sådant enhälligt antagande innebär att omröstningsförfarandet enligt artikel 218.8 FEUF har förlorat sitt innehåll.
- 30 Det förfarande genom vilket det angripna beslutet har antagits strider även mot kravet på rättssäkerhet enligt vilket varje rättsakt ska ange den bestämmelse som utgör den rättsliga grunden för dess antagande. Ett sådant angivande bestämmer vilket förfarande som tillämpas vid antagandet av den aktuella akten och, följaktligen, omröstningsvillkoren i rådet. Den i det angripna beslutet angivna rättsliga grunden, det vill säga artikel 100.2 FEUF, jämförd med artikel 218.5 och 218.8 FEUF, gör det dock inte möjligt att bestämma de tillämpliga omröstningsreglerna i rådet, eftersom den omröstningsregel som föreskrivs i dessa bestämmelser, nämligen kvalificerad majoritet, faktiskt har ersatts med regeln om enhällighet.
- 31 Rådet anser, med stöd av de intervenerande regeringarna, att det uppfyllde de omröstningsregler som anges i fördragen. Den omständigheten att ingen ledamot i rådet motsatte sig det angripna beslutet betyder inte att det i detta fall inte har skett någon omröstning med kvalificerad majoritet. Alla beslut som antas enhälligt uppfyller nödvändigtvis kravet på kvalificerad majoritet.
- 32 Det är dessutom, i fråga om internationella avtal, inte ovanligt med kumulering av flera omröstningsregler. Ett sådant tillvägagångssätt är en följd av att det är nödvändigt att medlemsstaterna når enighet, vilket kan ske genom ett beslut av blandad karaktär eller genom beslut som varje medlemsstat antar individuellt.

Den tredje grunden

- 33 Kommissionen har, med stöd av parlamentet, kritiserat rådet för att ha åsidosatt målen i fördragen och principen om lojalt samarbete som anges i artikel 13.2 FEU.
- 34 Genom att låta medlemsstaterna ingripa i unionens befogenheter har rådet först och främst spridit osäkerhet kring unionens identitet i de internationella förbindelserna och kring dess behörighet att själv anta beslut på detta område. Vidare har rådet åsidosatt skyldigheten avseende lojalt samarbete mellan institutionerna – en skyldighet enligt vilken rådet borde ha utövat sina befogenheter så, att unionens institutionella ram inte försvagas – genom att låta medlemsstaterna medverka i ett förfarande som uteslutande avser rådet.

- 35 Rådet har, med stöd av de intervenerande regeringarna, gjort gällande att det inte har gett upphov till någon osäkerhet för tredjeländer i frågan om unionens identitet. När det gäller blandade avtal skulle en sådan osäkerhet tvärtom uppkomma om rådet antog beslut om dessa avtal utan att samtidigt även införa motsvarande beslut som antagits av medlemsstaterna.
- 36 För övrigt är det angripna beslutet inte enbart förenligt med målet att uppnå enhetlighet i unionens internationella representation, utan det säkerställer, främjar och förstärker detta mål genom att det uttrycker unionens och medlemsstaternas gemensamma ståndpunkt. Antagandet av ett sådant beslut är just ett uttryck för den skyldighet till nära samarbete som krävs enligt fördragen.
- 37 Den akt genom vilken unionen antar ett blandat avtal och medlemsstaternas akt kan visserligen antas enligt två olika förfaranden. Ett anlåtande av två parallella förfaranden skulle emellertid innebära risker för olikheter mellan medlemsstaterna och eventuella dröjsmål, vilket inte skulle kunna säkerställa ett tillräckligt nära samarbete mellan unionen och dess medlemsstater.

Domstolens bedömning

- 38 Kommissionen har genom den första och den andra grunden hävdad att det angripna beslutet strider mot artikel 13.2 FEU, jämförd med artikel 218.2, 218.5 och 218.8 FEUF, med motiveringen att det inte antogs av rådet ensamt och med tillämpning av det förfarande och de omröstningsvillkor som föreskrivs i artikel 218 FEUF.
- 39 Det ska erinras om att det genom de fördrag som ligger till grund för unionen, till skillnad från vad som gäller vid vanliga internationella fördrag, har införts en ny rättsordning, utrustad med egna institutioner, till förmån för vilken medlemsstaterna inom allt vidsträcktare områden har inskränkt sina suveräna rättigheter och som inte enbart medlemsstaterna utan även deras medborgare lyder under (se, bland annat, yttrande 1/09, EU:C:2011:123, punkt 65, och yttrande 2/13, EU:C:2014:2454, punkt 157).
- 40 Till följd av medlemsstaternas medlemskap i unionen har de dessutom accepterat att förbindelserna dem emellan, när det gäller frågor i vilka befogenheter har överförts från medlemsstaterna till unionen, regleras av unionsrätten och – om så krävs enligt unionsrätten – inte av någon annan rättslig reglering (yttrande 2/13, EU:C:2014:2454, punkt 193).
- 41 Enligt artikel 13.2 FEU ska varje institution handla inom ramen för de befogenheter som den har tilldelats genom fördragen, i enlighet med de förfaranden, villkor och mål som anges där.
- 42 Reglerna för beslutsprocessen inom unionens institutioner har fastställts genom fördragen och det står varken medlemsstaterna eller institutionerna fritt att själva bestämma dessa (dom Förenade kungariket/rådet, 68/86, EU:C:1988:85, punkt 38, och dom parlamentet/rådet, C-133/06, EU:C:2008:257, punkt 54).
- 43 Såvitt avser förevarande mål krävs det, enligt artikel 218.1 FEUF, att avtal mellan unionen och tredjeländer eller internationella organisationer förhandlas fram och ingås enligt det förfarande som föreskrivs i punkterna 2–11 i denna artikel, varvid medlemsstaterna i egenskap av rättssubjekt i unionen är bundna av artikelns samtliga bestämmelser.
- 44 Därutöver anges det i artikel 218.5 FEUF att beslutet om bemyndigande att underteckna sådana avtal och, i förekommande fall, deras provisoriska tillämpning av unionen ska antas av rådet. Medlemsstaterna har inte tillerkänts någon befogenhet för att anta ett sådant beslut.
- 45 Det framgår dessutom av artikel 218.8 FEUF att rådet, med avseende på ett sådant beslut som avses i föregående punkt, ska besluta med kvalificerad majoritet.

- 46 I förevarande mål utgör anslutningsavtalet och biavtalet blandade beslut.
- 47 Parterna i ett blandat avtal som ingås med tredjeländer utgörs av dels unionen, dels medlemsstaterna. När ett sådant avtal förhandlas fram och ingås ska varje part handla inom ramen för de befogenheter som den har och med iakttagande av de befogenheter som tillkommer alla andra parter i avtalet.
- 48 Såsom framgår av dess lydelse förordnas det genom det angripna beslutet om bemyndigande att underteckna de aktuella avtalen på unionens vägnar och om deras provisoriska tillämpning.
- 49 Det kan först konstateras att det angripna beslutet faktiskt innebär att två olika akter har slagits samman, nämligen dels en akt om undertecknande av de aktuella avtalen på unionens vägnar och om deras provisoriska tillämpning av unionen, dels en akt om avtalens provisoriska tillämpning av medlemsstaterna, utan att det är möjligt att urskilja vilken akt som återger rådets vilja och vilken akt som ger uttryck för medlemsstaternas vilja.
- 50 Av detta följer att medlemsstaterna har medverkat vid antagandet av akten om undertecknandet av de aktuella avtalen på unionens vägnar och om deras provisoriska tillämpning av unionen, trots att en sådan akt enligt artikel 218.5 FEUF ska antas av endast rådet. Vidare har rådet, i egenskap av en av unionens institutioner, varit inblandat vid antagandet av akten om den provisoriska tillämpningen av dessa avtal av medlemsstaterna, trots att en sådan akt först och främst omfattas av var och en av dessa staters nationella rätt och därefter av internationell rätt.
- 51 Vidare har det angripna beslutet antagits i ett förfarande som utan åtskillnad innefattade inslag från rådets egen beslutsprocess och inslag av mellanstatlig art.
- 52 Såsom rådet bekräftade vid förhandlingen har det angripna beslutet antagits i ett enda förfarande som tillämpats på båda de akter som nämns i punkt 49 i förevarande dom. Dock förutsätter den akt som avser de aktuella avtalens provisoriska tillämpning av medlemsstaterna att företrädarna för dessa stater är eniga, och således når en enhällig överenskommelse, medan det i artikel 218.8 FEUF föreskrivs att rådet på unionens vägnar ska besluta med kvalificerad majoritet. De två olikaakterna, som ingår i det angripna beslutet, kan följaktligen inte med giltig verkan antas i ett enda förfarande (se, analogt, dom kommissionen/rådet, C-338/01, EU:C:2004:253).
- 53 Det angripna beslutet är, under dessa omständigheter, inte förenligt med artikel 218.2, 218.5 och 218.8 FEUF. Följaktligen är det inte heller förenligt med artikel 13.2 FEU.
- 54 Vad gäller rådets argument att det angripna beslutet uppfyller den skyldighet till lojalt samarbete som unionen och medlemsstaterna åläggs i fråga om blandade avtal, har domstolen visserligen slagit fast att när föremålet för ett avtal till viss del omfattas av unionens befogenhet och till viss del av medlemsstaternas befogenhet, är det nödvändigt att säkerställa ett nära samarbete mellan medlemsstaterna och unionens institutioner, såväl när dessa avtal förhandlas fram och ingås som när åtagandena verkställs (yttrande 1/94, EU:C:1994:384, punkt 108, och dom kommissionen/Sverige, C-246/07, EU:C:2010:203, punkt 73).
- 55 Denna princip kan emellertid inte medföra att rådet befrias från sin skyldighet att iaktta de handläggningsregler och omröstningsvillkor som föreskrivs i artikel 218 FEUF.
- 56 Talan kan följaktligen bifallas såvitt avser den första och den andra grunden.
- 57 Det angripna beslutet ska följaktligen ogiltigförklaras, utan att den tredje grund som kommissionen åberopat till stöd för sin talan behöver prövas.

Yrkandet om att det angripna beslutets rättverkningar ska bestå i tiden

- 58 Rådet och kommissionen har, med stöd av parlamentet samt den tjeckiska, den tyska, den franska, den portugisiska och den finländska regeringen, yrkat att domstolen, för det fall att den ogiltigförklarar det angripna beslutet, ska fastställa att beslutets verkningar ska bestå till dess att ett nytt beslut har antagits.
- 59 Enligt artikel 264 andra stycket FEUF kan domstolen, om den anser det nödvändigt, ange vilka verkningar av den ogiltigförklarade akten som ska betraktas som bestående.
- 60 Det framgår härvid av domstolens praxis att det av rättssäkerhetsskäl kan vara motiverat att verkningarna av en angripen akt består, särskilt om de omedelbara verkningarna av att akten ogiltigförklaras skulle leda till allvarliga negativa konsekvenser och om den angripna aktens lagenlighet inte har ifrågasatts på grund av sitt syfte eller ändamål, utan på grund av bristande behörighet hos den som antagit akten eller på grund av åsidosättande av väsentliga formföreskrifter (se dom parlamentet och kommissionen/rådet, C-103/12 och C-165/12, EU:C:2014:2400, punkt 90 och där angiven rättspraxis).
- 61 I förevarande mål kan det bland annat konstateras att det angripna beslutet gjorde det möjligt för unionen att tillämpa det angripna beslutet och biavtalet provisoriskt. Om ett sådant beslut ogiltigförklaras med omedelbar verkan kan det leda till allvarliga konsekvenser i förbindelserna mellan unionen och berörda tredjeländer samt för de ekonomiska aktörer som driver sin verksamhet på luftfartsmarknaden och som har kunnat dra nytta av den provisoriska tillämpningen av nämnda avtal.
- 62 Det föreligger under dessa omständigheter tungt vägande rättssäkerhetsskäl för att domstolen ska bifalla yrkandet om fastställande av att verkningarna av det angripna beslutet, vars syfte eller innehåll inte har ifrågasatts, ska bestå.
- 63 Det finns följaktligen anledning att fastställa att det angripna beslutets verkningar ska bestå till dess att det, inom en skäligen frist från dagen för avkunnandet av denna dom, har trätt i kraft ett nytt beslut som ska antas av rådet på grundval av artikel 218.5 och 218.8 FEUF.

Rättegångskostnader

- 64 Enligt artikel 138.1 i domstolens rättegångsregler ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att rådet ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom rådet har tappat målet, ska kommissionens yrkande bifallas.
- 65 I enlighet med artikel 140.1 i samma rättegångsregler ska Republiken Tjeckien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Grekland, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Konungariket Nederländerna, Republiken Polen, Republiken Portugal, Republiken Finland, Konungariket Sverige, Förenade kungariket och parlamentet, vilka har intervenerat i målet, bära sina rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

- 1) **Beslut 2011/708/EU av rådet och företrädarna för Europeiska unionens medlemsstaters regeringar, församlade i rådet, av den 16 juni 2011 om undertecknande på unionens vägnar och provisorisk tillämpning av luftfartsavtalet mellan Amerikas förenta stater, som första part, Europeiska unionen och dess medlemsstater, som andra part, Island, som tredje part, och Konungariket Norge, som fjärde part, och om undertecknande på unionens vägnar och provisorisk tillämpning av biavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, som första part, Island, som andra part, och Konungariket Norge, som tredje part, om**

tillämpningen av luftfartsavtalet mellan Amerikas förenta stater, som första part, Europeiska unionen och dess medlemsstater, som andra part, Island, som tredje part, och Konungariket Norge, som fjärde part, ogiltigförklaras.

- 2) Verkningarna av beslut 2011/708 ska bestå till dess att det, inom en skälig frist från dagen för avkunnandet av denna dom, har trätt i kraft ett nytt beslut som ska antas av Europeiska unionens råd på grundval av artikel 218.5 och 218.8 FEUF.**
- 3) Europeiska unionens råd ska ersätta rättegångskostnaderna.**
- 4) Republiken Tjeckien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Grekland, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Konungariket Nederländerna, Republiken Polen, Republiken Portugal, Republiken Finland, Konungariket Sverige, Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland samt Europaparlamentet ska bära sina rättegångskostnader.**

Underskrifter